Tradiţie şi inovaţie în terminologia alimentară românească. Clasa preparatelor din cereale

Petronela SAVIN*

Key-words: *food terminology, etymological layers, cultural anthropology*

Studiul terminologiei unei limbi, ca ansamblu de semne lexicale, considerate în relaţie cu un anumit domeniu, este întotdeauna ancorat în cultură. În privinţa relaţiei dintre limbaj şi cultură, Eugeniu Coşeriu afirmă că aceasta se prezintă în mod esenţial în trei sensuri diferite. Pe de o parte, limbajul însuşi este o formă primară a culturii, a obiectivării creativităţii umane (a spiritului creator). Pe de altă parte, limbajul reflectă cultura nonlingvistică; el este actualitatea culturii, adică exprimă cunoaşterile, ideile şi judecăţile despre realitatea cunoscută. În afară de aceasta, nu se vorbeşte numai cu ajutorul limbajului, ca atare, al competenţei lingvistice, ci şi prin intermediul competenţei extralingvistice, al cunoaşterii lumii, adică prin intermediul cunoaşterilor, ideilor şi judecăţilor despre lucruri; iar cunoaşterea lumii influenţează expresia lingvistică şi o determină într-o oarecare măsură (Coşeriu 1994: 139).

Studiul terminologiei unei limbi, din perspectiva structurilor semantice profunde, ipotetic culturale, poate fi conjugat cu studiul etimologic. Stabilirea relaţiilor dintre elementele unui sistem lexical, ţinându-se seama de diversele straturi etimologice, prilejuieşte ilustrarea unor mecanisme esenţiale ale reflectării istoriei nonevenimenţiale în limbă deoarece istoria cuvintelor nu poate fi făcută decât în raport cu istoria societăţii, adică cu faptele extralingvistice care au dus la apariţia sau dispariţia unui cuvânt.

Studierea etimologiei cuvintelor aparţinând unui domeniu onomasiologic poate oferi posibilitatea ilustrării relaţiei dintre cultură şi limbă într-o manieră complexă, depăşindu-se stadiul cazului. Mai mult, analiza etimologică a unui ansamblu lexical precum cel al alimentaţiei prilejuieşte şi relevarea unor mecanisme esenţiale ale reflectării în limbă a unor realităţi fundamentale ale individului. Maniera în care o limbă îşi asumă o parte din terminologia altui popor dintr-un domeniu esenţial poate fi un criteriu pentru ilustrarea tipului de relaţii lingvistice şi culturale dintre două popoare. Pentru caracterizarea unei limbi istorice este important discursul referitor la elemente de bază ale raporturilor om – mediu, unul dintre acestea fiind hrana.

În această ordine de idei, Stelian Dumistrăcel a demonstrat că studiul formelor lingvistice din câmpul semantic al *pâinii* poate ilustra trăsături esenţiale ale graiului unei populaţii. Lingvistul ieşean analizează organizarea etimologică a lexemelor din această arie, excerptate din etnotextele înregistrate în culegerile de texte dialectale

* Universitatea „Vasile Alecsandri”, Bacău, România.

BDD-V2532 © 2013 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:58:20 UTC)

pentru *Atlasul lingvistic moldovenesc*, relevând trăsăturile limbii vorbite de subiecţii moldoveni anchetaţi. Autorul observă că, pe fondul întrebuinţării curente de către vorbitori a verbelor, a substantivelor, a adjectivelor şi a uneltelor gramaticale din lexicul de bază al dacoromânei (cu apariţia unui singur cuvânt rusesc, un termen general, *mucenie* „muncă, facere"), termenii esenţiali referitori la tehnologia preparării pâinii (produse finite, materii, acţiuni, instalaţii şi unelte) sunt de origine latină sau creaţii pe teren românesc; urmează împrumuturile vechi slave sau neoslave, comune dacoromânei, apoi împrumuturi turceşti şi greceşti, unele, de asemenea, cu circulaţie semnificativă cel puţin pe teritoriul Vechiului Regat şi, în sfârşit, împrumuturi din limbile rusă sau ucraineană, cunoscute şi în graiurile dintre Prut şi Carpaţi (în special în nordul Moldovei), respectiv, în Maramureş. Specificul strict local îl dau termenii pentru produse finite reprezentând mai ales adoptarea unor „reţete" de la ruşi sau ucraineni (Dumistrăcel 2003: 118–131).

Considerăm posibilă, în linii generale, o proiecţie de acelaşi tip şi pentru limba română. Avem în vedere studierea numelor preparatelor pe bază de cereale, urmărind ilustrarea evoluţiei lexicului acestei clase, cu relevarea modelelor culturale asumate în anumite circumstanţe istorico-sociale.

Din cadrul acestei terminologii, nu s-au păstrat în limbile romanice decât puţine nume. Româna moşteneşte din latină, la fel ca şi alte limbi romanice, termenii *pâine* (lat. *panis*, cf. it. *pane*, prov., cat. *pa*, fr. *pain*, sp. *pan*, pg. *pão*) şi *turtă* (lat. *turta*, cf. it., prov., sp., pg. *torta*, fr. *tourte*). La acestea, se adaugă cuvântul latinesc care există numai în română, aparţinând latinei dunărene care l-a luat din vechea greacă, *cir*. *Cir*, un cuvânt regional folosit pentru „zeamă (îngroşată) scoasă din mămăliga care fierbe, înainte de a fi mestecată", are la bază, după Marius Sala, un cuvânt latinesc **chylos*, împrumutat din greacă, însemnând „suc, sevă, decoct". A fost folosit ca termen de bucătărie şi de medicină în latina dunăreană, unde va fi avut sensul de „terci, mămăligă apoasă", păstrat până azi în anumite regiuni din Transilvania şi Moldova. Cuvântul *chylos* există şi în latina medievală, de unde l-a împrumutat în sec. al XIV-lea franceza (*chyle* „lichid lăptos care constituie conţinutul vaselor limfatice intestinale"); ca neologism, din franceză şi din latină l-a împrumutat şi româna pe *chil* „lichid lăptos care constituie conţinutul vaselor limfatice intestinale". Deci, *cir* „mămăligă apoasă" şi *chil* „lichid lăptos..." sunt dublete etimologice (Sala 2005a: 12).

Tot de origine latină este şi termenul *plăcintă*, care are la bază lat. *placenta* „prăjitură netedă", păstrat numai în rom. *plăcintă* şi absent în restul Romaniei, dovadă dezvoltarea periferică a limbii române, izolată de lumea latină (Puşcariu 1976: 221); celelalte limbi romanice cunosc derivate de la lat. **focacia* (fr. *fouace*) sau un împrumut germanic (**wastil* „hrană" > fr. *gateau* „prăjitură"). Faţă de cuvântul din latină, româna prezintă o evoluţie semantică; termenul însemnând „prăjitură umplută cu diverse produse". În română există un dublet etimologic neologic *placentă*, împrumutat din fr. *placenta*, împrumutat la rândul lui din latina naturaliştilor, unde *placenta* din latina clasică a căpătat sensul de „membrană care face legătura între mamă şi embrion", datorită asemănării cu prăjitura plată latinească (Sala 2005a: 12). Aşadar, şi ţinând cont de acest exemplu, afirmaţia lui M. Bartoli, potrivit căreia româna este cea mai fidelă şi, în acelaşi timp, cea mai puţin fidelă Romei dintre toate provinciile latine (Bartoli 1940: 1–13), este pe deplin motivată.

BDD-V2532 © 2013 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:58:20 UTC)

După H. Mihăescu, până în secolul al VI-lea, elenismele au pătruns în provinciile dunărene prin mijlocirea limbii latine, deci, potrivit principiului etimologiei directe, este vorba tot despre cuvinte cu etimon latinesc. Este cazul cuvântului *pască* (lat. *pacha*) (Mihăescu 1966: 56–65).

Un cuvânt din clasa preparatelor din cereale, clasificat drept autohton probabil de către Gr. Brâncuş, este *bulz* „cocoloş; cocoloş de mămăligă caldă în care s-a pus brânză sau urdă" (comp. cu alb. *bulëzë*, *bulëz*, derivat din *bulë* „mugure"; Brâncuş 1983: 130–151). Multe din cuvintele cu origine necunoscută au fost considerate, fie datorită criteriului onomasiologic, fie din pricina corespondenţei cu forme din albaneză, ca aparţinând fondului autohton, dintre acestea citãm: *geandră*, *mălai*, *mămăligă*, *terci*. Originea lor rămâne de demonstrat.

Faptul că nume ale alimentelor fundamentale sunt moştenite e o dovadă a statutului acestei limbi în conştiinţa vorbitorilor, care nu s-au despărţit de formele lingvistice ce reflectă realităţi esenţiale, „structuri ale cotidianului", aparţinând „duratei lungi" (Braudel, 1984: 112). Cu atât mai mult cu cât, spre deosebire de alte părţi de vorbire, substantivele au suferit cele mai profunde schimbări în decursul istoriei limbii, în sensul că multe au fost înlocuite sau şi-au modificat sensul cu destulă uşurinţă. Acest fapt se datorează conţinutului lor semantic, ele desemnând, în primul rând, elemente materiale care se înnoiesc necontenit (Iordan-Manoliu 1965: 255).

„Autohtoniei", în materie de terminologie privitoare la alimentaţia omului, îi aparţine şi clasa cuvintelor formate pe teren românesc.

Derivarea reprezintă una dintre modalităţile fundamentale de creare de noi cuvinte şi la nivelul terminologiei preparatelor din cereale. Deasa întrebuinţare a diminutivelor este evidentă mai ales în româna populară. Studiind distribuţia geografică a sufixelor diminutivale, în ceea ce priveşte terminologia alimentară, nu se înregistrează deosebiri mari de la o regiune la alta, mai curând, temele la care se ataşează aceste diminutive variază, în Transilvania fiind chiar mai bogate. De pildă, în ALRM II, vol. III, pentru pentru „răsunoi, pânişoara făcută din aluatul ras de pe vasul în care s-a frământat", h. 872, se înregistrează formele *cocuţ* (pct. 346, 362), *turtiţă* (pct. 848), *turtică mică* (pct. 762), *ţipoiel* (pct. 47), *ţipăuaş* (pct. 235), *lipiaş* (pct. 682), *pânişoară* (pct. 514), *colăcel* (pct. 574, 605), *colăcuţ* (pct. 365), *cocoşică* (pct. 791); pentru „corn", h. 879, *cornişor* (pct. 682, 762), *cornuleţ* (pct. 723, 784), *corneţ* (pct. 36), *cornenci* (pct. 141), *chinfluţ* (pct. 284), *preţăl* (pct. 365), *cultucaş* (pct. 414); pentru „scoverzi", h. 881, *turtiţe* (pct. 551), *turtişoare* (pct. 514), *turtică mică* (pct. 762), *gogoşele* (pct. 791, 812, 848), *colăcei* (pct. 53); pentru „tăieţei", h. 882, *tăiţei* (în jumătatea sudică a ţării), *tomăcei* (pct. 682), *lăcşcuţe* (pct. 279), *răstăuţe* (pct. 346); pentru „colţunaşi", h. 883, *colţunaşi* (Moldova), *ochişori prinşi* (pct. 365), *urechiuşi* (pct. 723), *lăşchiţe* (pct. 47), *cornişori* (pct. 386); pentru „gogoşi", h. 887, *gogoşele* (Oltenia), *turtiţe* (pct. 29, 365), *scovărduţe* (pct. 27, 64), *cocurele* (pct. 219).

Un alt procedeu de formare pe teren românesc a terminologiei culinare cu o răspândire destul de largă este compunerea. Prezintă interes, din perspectiva modalităţilor de formare, denumirile alimentelor rituale, care, deseori, includ un nume din calendarul creştin, de exemplu, pentru „roşcove", în ALRM II, vol. III, h. 961, apar formele: *pita lui* (*Sfântul*) *Ioan* (pct. 102, 235, 250, 284), *pita lui Sântion* (pct. 346), *pita lui Domnul Christos* (pct. 64), *sântianoş* (pct. 316).

BDD-V2532 © 2013 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:58:20 UTC)

Metaforizarea, procedeu ce are la bază schimbarea numelui unui obiect prin numele altuia în condiţiile în care între ele există o asemănare, constituie un alt mijloc prin care terminologia alimentară s-a îmbogăţit.

Numele *gogoaşă* a fost dat unei prăjituri, care, rumenită în ulei, se umflă asemenea excrescenţei rotunde, întâlnite pe ramurile unor specii de stejar.

Denumirile pentru „floricelele de porumb”, înregistrate în ALRM II, vol. III, h. 934, sunt, de asemenea, rezultatul metaforizării: *floricele, flori* (în S-E), *berbeci* (pct. 812, 876), *cocoşi*, *cocoşei* (Transilvania şi nordul Moldovei), *gânsaci* (pct. 365), *puiculiţe* (pct. 365), *cocoloşi* (pct. 157), *gâşte* (pct. 551), la fel, numele înregistrate pentru „foaie (de plăcintă sau tăiţei)”, h. 889, sunt: *pătură* (în aproape întreaga Transilvanie), *frunză* (pct. 531), *pânză* (pct. 833).

Împrumuturile reprezintă, alături de cuvintele moştenite şi de cele formate pe teren românesc, o categorie importantă a terminologiei.

Cuvântul din terminologia preparatelor din cereale care ar fi susceptibil de a fi trecut în categoria împrumuturilor străvechi sud-slave, după G. Mihăilă, este *scovardă*. După acest autor, *scovardă* este un cuvânt care prezintă o formă slavă dinaintea metatezei lichidelor în limbile sud slave şi în grupul cehoslovac. Grupurile *or*, *ol*, *er*, *el*, între consoane, au trecut la *ra*, *la*, *rĕ*, *lĕ* prin faza intermediară, cu vocală alungită, *ār*, *āl*, *ēr*, *ēl*. Cuvântul *scovardă*, din **skovarda* (<**skovorda*), cf. v.sl. şi mbg. *skovrada* „tigaie”, conservă etapa intemediară *ār* cu lipsa metatezei sud-slave *or* > *ra*. Metateza lichidelor s-a petrecut în limbile slave sudice după aşezarea vorbitorilor acestora în Peninsula Balcanică (sec. al VI-lea – al VII-lea) şi înaintea apariţiei primelor texte scrise, în a doua jumătate a secolului al IX-lea, fără însă ca acest fenomen să se fi petrecut consecvent în toate graiurile, fapt explicabil prin teoria ariilor laterale. Prin urmare, acest cuvânt poate fi considerat un împrumut vechi sud-slav, nu în mod obligatoriu anterior secolului al IX-lea. Vechimea cuvântului *scovardă* rezultă nu numai din caracterul arhaic al acestui fonetism, ci şi din evoluţia sensului, neîntâlnită în limbile slave (metonimie): „tigaie” > „plăcintă care se prăjeşte în tigaie” (Mihăilă, 1973: 70).

Alte cuvinte de origine slavă privesc alimentaţia rituală şi au intrat în limba română prin intermediul cultului ortodox: *agneţ* „pâine sfinţită, hostie” (sl. *aganici* „miel”)[1], *anafură* (sl. (*a*)*nafora*), *colac* (sl. *kolačĭ*, d. *kolo* „roată, cerc”), *colivă* (sl. *kolivo*), *prescură* (sl. *proskura* „oferire, prinos”).

În ceea ce priveşte influenţa turcească asupra terminologiei preparatelor din cereale, aceasta priveşte diverse specialităţi de sorginte orientală: *pesmet* (turc. *peksimet*, compus d. turc. *pek* „uscat” şi arb. *simet* „mâncare, prânz”), *somon* „pâine de calitate inferioară” (turc. *somun*), *tocmag* (turc. *tutmaç*), *trahana* (turc. *tarhana* „tăieţei”).

De origine neogreacă sunt câteva cuvinte ce reprezintă nume de copturi precum *azimă* (ngr. *ázima* „nedospit”) şi *franzelă* (ngr. *frantzéla*), precum şi denumirea unui preparat pe bază de făină, *macaroană* (ngr. *makarónia*). Dintre cuvintele cu etimologie multiplă, pentru care originea neogrecească reprezintă o posibilă variantă, face parte termenul *pită* (ngr. *píta*, bulg. *pita*, magh. *pita*).

[1] Precizăm faptul că, în cazul cuvintelor pentru care nu se indică sursa etimologiei prezentate, au fost utilizate, în general, DA, DE, DLR, MDA şi NDU.

BDD-V2532 © 2013 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:58:20 UTC)

În privinţa împrumuturilor din limbile slave moderne, de multe ori, este greu de spus din care sursă slavă (rusă, ucraineană, poloneză) provine un oarecare termen din graiurile populare româneşti de nord-est, în care contactul lingvistic cu limbile menţionate datează de multe secole. Din această cauză, lexicografii şi lexicologii sunt nevoiţi să invoce la etimologie toate variantele prezente în idiomurile menţionate. Din această categorie fac parte nume de preparate din cereale precum: *coleaşă* (bulg. *kulijaša*, sb. *kulijes*), *cozonac* (bulg. *kuzunak*, ngr. *houdounáki*), *lipie* (sb. *lepinja*, magh. *lepény*), *papară* (bulg. *popara*, ngr. *papára*), *piroşcă* (rus. *pirožki*, ucr. *pyrožki*), *pogace* (sb. *pogaca*, magh. *pogácsa*). Din sârbă a fost împrumutat cuvântul *clic* „pâine prost făcută, mămăligă cu cocoloaşe” (Zanne, P III, 605; sb. *kljuk*), din poloneză, termenul *bulcă* cu varianta *burcă* „pânişoară; mălai mic, turtă sau pâine de făină de grâu şi de porumb” (pol. *bulka*), din ucraineană, *bocăneţ* „răsunoi” (ucr. *buchanéc*) şi *pampuşcă* „scoverzi” (ucr. *pampuška*).

Dacă împrumuturile din neogreacă, turcă şi limbile neoslave sunt prezente în aria secundară sud-estică a dialectului dacoromân, cele din limbile maghiară şi germană caracterizează graiurile din aria dialectală nord-vestică. Cuvinte de origine maghiară din terminologia preparatelor din cereale sunt: *balmoş* (magh. *bálmos*), *julfă* (magh. *zsufa* „zeamă”) şi *laşcă* „tăieţei” (magh. *laska*). Dintre cuvintele înregistrate de ALRM II, vol. III, ca fiind răspândite în graiurile din unele zone din Transilvania, citǎm, de asemenea, *pancovă* „uscăţele, clătită” (magh. *pánkó*; h. 881/64, 105, 235, 310), *jimblă* „franzelă” (magh. *szemlye*; h. 879/279). Împrumuturile din germană sunt, de asemenea, în cea mai mare parte, reflexe ale variabilei diatopice pe terenul limbii române, fiind, pentru Transilvania, ceea ce sunt turcismele, dar mai ales elementele de origine neogreacă, pentru Moldova şi Muntenia. La nivelul terminologiei preparatelor din cereale, conform ALRM II, vol. III, în Transilvania s-a păstrat denumirea *craflă* „gogoaşă“ (germ. *Krapflen*; h. 887). Variaţia diatopică este dată şi de conservarea unui anumit sens al unui cuvânt intrat în limba literară. De pildă, pentru „corn” se zice în aproape întreaga Transilvanie *chiflă* (germ. *Kipfel*), cu variantele *chiflu*, *chinflu*, *chinfluţ*, *chifit*, *chifăl* (h. 879)[2].

Termenii din franceză, la fel ca cei din italiană sau engleză, sunt, în general, mai recenţi decât cei din limbile analizate anterior şi, spre deosebire de aceştia, al căror împrumut se explică prin vecinătatea geografică şi, respectiv, contactul direct dintre vorbitorii de diferite limbi, aceştia au la bază, în primul rând, factorul social. Astfel, excluzând numele preparatelor dulci, din terminologia preparatelor din cereale de origine franceză fac parte: *budincă* (fr. engl. *pudding*), *crochetă* (fr. *croquettes*), *graten* (fr. *gratin*), *saleu* (fr. *salé*); din terminologia de origine italiană: *cannelloni* (it. *cannelloni*), *lazane* (it. *lasagna*), *pizza* (it. *pizza*), *ravioli* (it. *ravioli*), *rizoto* (it. *risotto*), *spaghete* (it. *spaghetti*), *tortellini* (it. *tortellini*), iar din cea de origine engleză: *puding* (engl., fr. *pudding*) şi *sticks* (engl. *sticks*).

Asadar, în cadrul subclasei numelor de preparate pe bază de cereale, termenii moşteniţi din fondul latin, din substrat sau cei cu etimologie necunoscută desemnează alimente fundamentale, termenii de origine slavă descriu preparate cu valoare ritualică, specifice cultului ortodox; sub semnul contactului între vorbitori, a

[2] Pentru ansamblul împrumuturilor germane înregistrate pe baza atlaselor lingvistice româneşti, cf. Arvinte 2002: passim; vezi, de asemenea, Dumistrăcel 1978: 304–344 (capitolul *Fonetismele împrumuturilor germane*) şi 1978: 348–354 (secţiunea *Fonetisme care se explică paralel prin germană şi maghiară*).

BDD-V2532 © 2013 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:58:20 UTC)

influenţelor diverse din sfera culturii materiale şi a comerţului, se află termenii turceşti, cei de sorginte neogreacă, bulgară, maghiară, germană, franceză, italiană şi engleză; aceştia desemnează, în general, alimente pe bază de aluat, mai mult sau mai puţin sofisticate, care au îmbogăţit cultura culinară tradiţională.

Se observă, aşadar, cu atât mai mult la nivelul unei clase semantice, că terminologia alimentară moştenită cuprinde, în general, termeni fundamentali, definind o civilizaţie agropastorală, în timp ce terminologia împrumutată oferă o mare diversitate în ceea ce priveşte actul alimentar, sugerând drumul către o societate industrializată, bazată pe comerţ.

Bibliografie

ALRM II = *Micul Atlas lingvistic român*, partea a II-a, serie nouă, vol. III, întocmit de Institutul de Lingvistică şi Istorie Literară al Academiei Române, filiala Cluj, sub conducerea lui E. Petrovici, Bucureşti, Editura Academiei, 1967.

DA = [Academia Română] *Dicţionarul limbii române*; I/I, literele A-B, Bucureşti, 1913; I/II, litera C, Bucureşti, 1940; I/III, fascicula I, D-de, Bucureşti, 1949; II/I, literele F-I, Bucureşti, 1934; II/II, fasc. I, ***J–lacustru***, Bucureşti, 1937; II/III, ***ladă–lojniţă*** [s.a].

DE = Ciorănescu, Alexandru, *Dicţionarul etimologic al limbii române*, ediţie îngrijită şi traducere din limba spaniolă, de Tudora Şandru Mehedinţi şi Magdalena Popescu Marin, Bucureşti, Editura SAECULUM I. O, 2002.

DLR = [Academia Română], *Dicţionarul limbii române* (serie nouă), Bucureşti, Editura Academiei, t. VI, litera M (1965–1968); VII/1, litera N (1971); VII/2, litera O (1969); VIII/1–5, litera P (1972–1984); IX, litera R (1975); X/l-5, litera S (1986–1994); XI/1, litera Ş (1978); XI/2–3, litera T (1982–1983); XII/1, litera Ţ (1994); XIII/1, litera V (V- *veni*; 1997; *venial-vizurină*; 2003); IV, litera L (***L–lherzolită***; 2008); V, litera L (*Li-luzulă*, 2008).

MDA = [Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti"], *Micul dicţionar academic*, vol. I-IV, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 2001–2003.

NDU = Oprea, Ioan, Pamfil, Carmen-Gabriela, Radu, Rodica, Zăstroiu, Victoria, *Noul dicţionar universal al limbii române*, Bucureşti–Chişinău, Editura Litera Internaţional, 2006.

Zanne 1895–1912: Iuliu Zanne, *Proverbele românilor din România, Bucovina, Ungaria, Istria şi Macedonia. Proverbe, zicători, povăţuiri, cuvinte adevărate, asemănări, idiotisme şi cimilituri cu un glosar româno-frances*, vol. I-X, Bucureşti, Editura Librăriei Socecu & Comp.

*

Arvinte 2002: Vasile Arvinte, *Raporturi lingvistice româno-germane. Contribuţii etimologice*, Bacău, Editura Egal.

Bartoli 1940: M. Bartoli, *La spiccata individualita della lingua romena*, în „Archivio glottologico italiano", nr. 34, p. 1–13.

Braudel 1984: Fernand Braudel, *Structurile cotidianului: posibilul şi imposibilul*, vol. I-II, traducere şi postfaţă de Adrian Riza, Bucureşti, Editura Meridiane.

Brâncuş 1983: Grigore Brâncuş, *Vocabularul autohton al limbii române*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică.

Coşeriu 1994: Eugen Coşeriu, *Lingvistica din perspectivă spaţială şi antropologică. Trei studii*, cu o prefaţă de Silviu Berejan şi un punct de vedere editorial de Stelian Dumistrăcel, Chişinău, Editura Ştiinţa.

Dumistrăcel 1978: Stelian Dumistrăcel, *Influenţa limbii literare asupra graiurilor dacoromâne. Fonetica neologismului*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică.

BDD-V2532 © 2013 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:58:20 UTC)

Dumistrăcel 2003: Stelian Dumistrăcel, «*Graiul pâinii*» *în lumina* «*lingvisticii integrale*» *coşeriene*, în „Limba română” (Chişinău), anul XIII, nr. 4–5, p. 118–131.
Iordan, Manoliu 1965: Iorgu Iordan, Maria Manoliu, *Introducere în lingvistica romanică*, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică.
Mihail 2000: Zamfira Mihail, *Etimologia din perspectivă etnolingvistică*, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic.
Mihăescu 1966: Haralambie Mihăescu, *Influenţa grecească asupra limbii române până în secolul al XV-lea*, Bucureşti, Editura Academiei.
Mihăilă 1973: G. Mihăilă, *Studii de lexicologie şi istorie a lingvisticii româneşti*, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică.
Niculescu 1978: Alexandru Niculescu, *Individualitatea limbii române între limbile romanice. Contribuţii socioculturale*, vol. II, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică.
Pătruţ 1974: I. Pătruţ, *Studii de limba română şi slavistică*, Cluj, Editura Dacia.
Puşcariu1976: Sextil Puşcariu, *Limba română. I. Privire generală*, prefață de G. Istrate, note, bibliografie de Ilie Dan, Bucureşti, Editura Minerva (ed. I: 1940).
Rosetti 1971: Al. Rosetti, *Istoria limbii române literare, I. De la origini până la începutul secolului al XIX-lea*, ediţia a doua revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura Minerva.
Russu 1970: I. Russu, *Elemente autohtone în limba română. Substratul comun româno-albanez*, Bucureşti, Editura Academiei.
Sala 1988: Marius Sala (coord.), *Vocabularul reprezentativ al limbilor romanice*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică.
Sala 2005a: Marius Sala, *Istoria cuvintelor I, Nume de mâncăruri*, în „Pro Saeculum”, nr. 5, p. 12.
Sala 2005b: Marius Sala, *Istoria cuvintelor II–III, Nume de mâncăruri*, în „Pro Saeculum”, nr. 6–7, p. 19–20.
Sala 2006a: Marius Sala, *Istoria cuvintelor V, Nume de mâncăruri orientale*, în „Pro Saeculum”, nr. 1, p. 14.
Sala 2006b: Marius Sala, *Nume de mâncăruri germane*, în „Pro Saeculum”, nr. 9–10, p. 5–6.
Stoichiţoiu-Ichim 2001: Adriana Stoichiţoiu-Ichim, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică, influenţe, creativitate*, Bucureşti, Editura ALL.
Şăineanu 1900: Lazăr Şăineanu, *Influenţa orientală asupra limbii şi culturii române*, vol. I-III, Bucureşti, Editura Librăriei Socec.
Tagliavini 1977: Carlo Tagliavini, *Originile limbilor neolatine. Introducere în filologia romanică*, versiune românească îngrijită şi coordonată de Alexandru Niculescu, traducere de Anca Giurescu şi Mihaela Cârstea-Romaşcanu, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică.
Zafiu 2001: Rodica Zafiu, *Diversitate stilistică în româna actuală*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti.

BDD-V2532 © 2013 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:58:20 UTC)

Romanian Food Terminology between Tradition and Innovation. The Class of the Names of Dishes Based on Cereals

Going beyond the level of general terminological research, this study takes into account the widest field of cultural anthropology by stressing the cognitive frames and cultural models established in the Romanian language on the level of food terminology.

When describing a terminological assembly, it is very important to establish the relation between what a language inherited, an element felt as irreplaceable, what a language created on its territory, as a natural way of expressing one's world through words, and what a language borrowed from other languages, as elements assumed in certain modernization conditions. Establishing the relations between the elements of a lexical system by taking into account the various etymological layers, occasions the illustration of certain essential mechanisms of reflecting the non-eventful history in language since the history of words cannot but be made in relation to the history of society, that is, with the extralinguistic facts that led to the occurrence or disappearance of a word. Food habits represent one of the most important segments of human existence and they may characterize the history of a people. The evolution of these customs and, with them, of an entire material culture that is related to man's food represents a way of illustrating the particularity of a nation in the context of the relationship with other peoples.

BDD-V2532 © 2013 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:58:20 UTC)